

Marhuľová záhrada

Pracovný deň sa konečne skončil. Kráčajúc k autobusu som rozmýšľala, čo všetko treba doma porobiť. Očami som len tak blúdila po okolí. Petržalka sa vážne za tie roky zmenila. Opeknela, ozelenela a domy sú po zatepľovaní tak krásne farebné. Betónové bludisko je preč. Už som bola takmer na zastávke, no zrazu som si všimla pár detí, ktoré sa potichu a opatrne motali okolo lavičky pod stromami. Nenápadne, s predstieraným nezáujmom, som sa snažila priblížiť čo najbližšie. Keď som zistila, čo je objektom ich zábavy, zosmutnela som a nevedela som pochopiť, prečo sú tie deti také zlé.

Na lavičke driemala babička. Sedela tam v šatoch a v svetríku, na hlave mala uviazanú šatku. Hlavu mala zvesenú na bok a spokojne odfukovala. Z jej tváre vyžaroval pokoj zvýraznený malým sladkým úsmevom. Pripomínala mi moju babičku, ktorú už dávno nemám. Zrazu som sa cítila ako malé dieťa, ktoré túži po starkinom pohladení a objatí. V oku som zacítila slzu. Moje sentimentálne myšlienky sa rozplynuli hneď, ako som zbadala malých útočníkov. Z kričku, ktorý rástol kdesi na boku, otrhali bodliaky a hádzali ich driemkajúcej obeti na svetrík aj na šatku. Tichučko sa chichúňali a tešili sa z každého zásahu. Nechcela som unavenú starkú zobudiť krikom a tak som si vo chvíli, keď utekali pre ďalšie bodliaky, sadla na lavičku vedľa nej. Keď ma zbadali, skrivilí ústa, čosi si zašepkali a utiekli. Opatrne som začala zbierať pichľavé bobuľky a vyťahovala som každý jeden osteň, ktorý ostal zapichnutý v jej oblečení. Zrazu ma chytila za ruku a mierne pootvorila oči. Bol to príjemný pocit. Teplá zošúverená ruka držala tú moju. Sálalo z nej nielen ľudské teplo, a aj láska a dobrota. Zívla si a potom sa mi milo prihovorila. „Nechajte ich. Sú to malí štupli. Potrebujú trošku vzrušenia a dobrodružstva. Ja si tie potvorky zas večer pooberám. Aspoň mi deň rýchlejšie zbehne.“ Snažila som sa usmiať, ale bol to ľútostivý úsmev. Pochopila som, že tu sedáva asi dosť často a tí malí fagani jej zrejme nedajú pokoja.

„Viete, som rada, že behajú po vonku a hrajú sa. Indiáni malí! Voľakedy tu takých bolo viac. No teraz vysedávajú pri tých počítačoch a nemajú čas na normálne hry.“

Áno, mala pravdu. Ani tie moje deti nebehali tak často po vonku. Filmy, hry, muzika. Stali sa otrokmi modernej techniky a už nevedia poriadne ani na strom vyliezť. Títo indiáni by ich raz dva dali do laty.

Babička ma pohladila po pleci: „Nebud'te z toho smutná. Keď sedím tu na lavičke, mám pocit, že som doma. Pozrite!“ Ukázala rukou k veľkým mohutným stromom. „Tamto stával náš dom. Tie stromy sú tu nové. My sme mali marhule. Krásne veľké a šťavnaté. Zbierali sme ich rovno zo stromov a mamka ich chodila predávať na trhovisko. Júj lozili sme po nich ako opice. Sama sa čudujem, že sme si krky nedolámali. Veru, bolo to krásne detstvo.“

Zrazu sa na mňa skúmavo pozrela a spýtala sa: „Nezdržujem Vás? Možno sa ponáhľate a ja som taká utáraná.“ Smutne čakala na odpoveď. Z jej pohľadu som cítila, ako veľmi je rada, že si k nej niekto prisadol a počúva jej rozprávanie. „No ale predstavte si. Práve dnes sa neponáhľam. A celkom som mala chuť po celom dni posedieť si vonku pod stromami. Práca pri tých počítačoch naozaj vyčerpáva.“

Oči sa jej znovu rozosmiali. „Ďakujem dušička. Už dávno si tu nikto pri mne neposedel. Všetci sa ponáhľajú a nemajú na nič čas. A kdeže pracujete?“

„Tam, v tej budove vzadu. Celý deň sedím pri stole a nahadzujem do počítača informácie.“

„A nestraší Vám tam? Viete, voľakedy tam bol cintorín! A nepekny. Smutný. Bolo na ňom pochovanej veľa bolesti. A vôbec by som sa nečudovala, keby Vám v tej budove poletoval nespokojný duch.“

Jemnučko mi stisla ruku. Po chrbte mi prebehli zimomriavky. „Nepočula som o žiadnom cintoríne. A priznám sa, že som sa nevenovala sledovaniu duchov. Ak tam nejaký poletuje, nestihla som si ho všimnúť. Viete, tej práce je tak veľa, že keby sa mi vyškieľal do tváre, asi by som ho ani nezbadala. No ale ako to, že nikto o tom cintoríne nehovorí?“

Babička sa nahla bližšie ku mne a pošepkala: „Bol tajný. Nikto o ňom nesmel vtedy hovoriť. A neskôr ľudia zo strachu radšej zabudli. No ale mali ste vidieť, keď tu robotníci začali stavať bytovky. Kým nám nezburali dom, pozerali sme z okna na stavenisko. Z jám, ktoré vykopali na základy, povyvážali kamsi veľa, veľmi veľa kostí. Ktosi šepkal, že dostali zaplatené za mlčanlivosť. Bolo to dávno a neviem, či si na to ešte niekto spomenie. Viete, v novinách sa občas objaví správička o náleziskách, ale zrazu zmizne a všetko je v poriadku. Veselo sa stavia ďalej. No a tak sa nám rozrástla tá naša Petržalka. Aha, pozrite, tam sme mali bráničku do dvora. A za ňou chodníček k domu aj do záhradky. Mama milovala kvety. Kosatce. Mali sme voňavú farebnú marhuľovú záhradu. V lete sme sa váľali pod stromami. Mama nám okolo deky poukladala čerstvo narezané kosatce a hovorila, že sme jej víly. A keď dozreli tie marhuľky, zbierali sme opadalky rovno zo zeme. Tie boli najmäkšie, najsladšie. Jedli ste už niekedy také marhule?“

„Áno, starká mala záhradku a mala tam jednu marhuľu. Opadalky boli aj moje obľúbené.“ Zrazu som sa nechala uniesť do našej starej záhrady a v ústach som zacítila chuť toho sladkého oranžového mäkkého ovocia. „Mali ste ešte nejaké zaujímavé zážitky?“ Tento krát som ju ja pohľadila po rukách, ktoré si zložila pri rozprávaní na kolená.

„No veru všeličo sme tu zažili. Ale najbláznivejšie, čo by som dnes už asi nerobila, boli návštevy u Ireny, keď sa Dunaj vylial. No, to pozeráte! Irena bola moja spolužiačka. Mamu mala Maďarku. Ryšavé vlasy a pehy zdedila po nej. Veľmi jej pristali. Bývali hen – tam pri

Dunaji. Každé dva alebo tri roky sa voda dostala cez záhrady do domov. Zaplavila cestu. No a Irena si ma brala vždy na pomoc, keď si potrebovala niečo zobrať z domu. Samozrejme, že to bolo možné len do istej výšky. Teda do výšky hladiny vody. Ich dom bol položený veľmi nízko. Voda tam vystúpila aj do jedného metra. Vtedy sme sa s Irenou brodili cez záhradu k domú. Rodiny, ktoré bývali v tej oblasti, boli núdzovo umiestnené v škole. Ľudia z okolia im poskytlí všetko, čo bolo treba. No a keďže sa to opakovalo stále dokola, vždy bolo čosi pripravené pre prípad vysokej vody. Och, ale poviem Vám, nebolo mi vždy všetko jedno. Po čase sa Irenina rodina odsťahovala do Maďarska. Dom chytil poriadnu pleseň a praskali mu múry. Bývať v ňom bolo veľmi nebezpečné. Prichýlila ich mamina sestra. Viac som o nej nepočula. Občas sa idem prejsť aj tým smerom a spomínam, ako sa k nám vedel voľakedy Dunaj priblížiť. Vtedy sme chodili hľadať aj toho vodníka, ktorý vraj občas z druhej strany preplával k nám.“

Usmiala sa a pomaly vstala z lavičky. „No, mladá pani, ďakujem, že ste tu pri mne chvíľočku posedela. Musím už ísť. Pomaly je čas na večeru. A vás určite doma čakajú. Keď pôjdete zas okolo a uvidíte ma tu, pristavte sa. Už dávno som nestretla tak milého človeka. To viete, nemám sa s kým porozprávať. Deti a vnúčatá nemajú čas a pravnúčatá sa od tých počítačov nepohnú.“ Zrazu som pocítila nutkanie a jemnučko som ju objala. Dokonca som jej vtisla bozk na líčko. „Rada si pri Vás posedím aj nabudúce starká. Majte sa zatiaľ dobre a želim Vám veľa zdravíčka!“ Bolo mi ľúto, že sa musím s tou milou osôbkou rozlúčiť. Jej rozprávanie bolo čarovné. Keď som nastúpila do autobusu a ten sa pohol smerom, kde bývala voľakedy babička zo zastávky, zrazu sa mi stalo niečo neskutočné. Miesto stromov a tráv som tam videla krásny malý domček. Pred ním stála bránička za ňou chodníček, ktorý viedol až do záhrady plnej farebných kosatcov. Kúsok ďalej bola marhuľová záhrada. Netrvalo to dlho. No bolo to niečo fantastické. Obzerala som sa tým smerom, ale autobus zahol do zákruty a obraz sa stratil za rohom. Babičku som už nestretla a ani záhradu som už nikdy nevidela.

Pred pár dňami ma doslova zmrazila správa, ktorú som prečítala na internete. V Petržalke boli voľakedy dva koncentračné tábory. Nikto o nich nevedel. Len ktosi našiel v hnojisku zakopané doklady, ktoré o tom všetko svedčili.

Keby tak novinári stretli tú babičku, alebo pôvodného staro Petržalčana, človeka, ktorý tu prežil celý život, možno by sa dozvedeli veci, ktoré sú ešte stále zakryté prachom minulosti.

Adela Oravcová,

ok